

Kısa Notlar

Macuch Sempozyumu: Mandaean and Samaritan Literature in Memory of Rudolf Macuch (1919-1993),

1-2 Ekim 2003 Freie Universitat, Berlin

Macuch Symposium: Mandaean and Samaritan Literature in
Memory of Rudolf Macuch (1919-1993), 1-2 October 2003 Freie
Universitat, Berlin

Rudolf Macuch kuşkusuz Semitik araştırmalar açısından oldukça önemli bir isim. Sabiilik (Mandeizm) ve Samaritanizm başta olmak üzere Sami kültürler ve dinsel geleneklerle ilgili yaptığı çalışmalar, onu 1993'teki ölümüne değin bu alanların duayeni yapmıştı; ölümünün 10. yılında bile o, çalışmalarıyla, hâlâ ilgilendiği alanlarda önemli bir başvuru kaynağı olmayı sürdürmektedir. Örneğin ona ün kazandıran sayısız çalışması arasında Sabii diliyle (Mandence) ilgili hazırladığı *Handbook of Classical and Modern Mandaic* (Berlin, 1965) ve alanın diğer güçlü ismi E.S. Drower ile birlikte hazırladıkları *A Mandaic Dictionary* (Oxford, 1963) sayılabilir. 70 yılı aşkın yaşamına sığdırdığı sayısız çalışması ona haklı bir şöhret kazandırmıştır. Çalışmaları arasında genç yaşında hazırladığı Kur'an'ın Slovakça çevirisini de zikretmek gerekir.

MİLEL VE NİHAL
inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi
yıl 1 sayı 1 Aralık 2003

Son derece üretken ve verimli çalışmalarına rağmen yaşamı, zamanın politik şartları gereği sürekli göç etmekle geçen bu bilim adamının ölümünün 10. yılı anısına, son olarak yerleştiği Berlin’de uzun yıllar görev yaptığı Freie Universität, Seminar für Semitistik und Arabistik tarafından iki gün süren bir sempozyum düzenlendi. Bu sempozyumda kendisi de bir İranolog olan kızı Prof. Dr. Maria Macuch tarafından yapılan sunumda Rudolf Macuch’un Slovakya’dan Almanya’ya ve İngiltere’den İran’a kadar değişik ülkelerde geçen zor yılları, bilim sevdası ve çalışmaları katılımcılara anlatıldı. Ayrıca dünyanın çeşitli ülkelerinden sempozyuma katılan 20 civarında bilim adamı ve bilim kadını Sabiilik, Samaritanizm ve Arapça üzerine bildiriler sundular. Toplantıyı organize eden Prof. Dr. Reiner Voigt’tan aldığım bilgiye göre sunulan çalışmaların Harrassowitz Verlag Wiesbaden tarafından basılacak olması da bu çalışmaların bilim dünyasının istifadesine sunulması açısından oldukça önemli.

Her ne kadar Rudolf Macuch anısına düzenlense de en geniş oturumunu Sabiilik araştırmalarının oluşturduğu bu sempozyum, Sabiilik üzerine yapılan diğer bilimsel toplantıların (Harvard (1999) ve Oxford (2001) üniversitelerinde düzenlenen ilk iki uluslararası Sabiilik konferanslarının) adeta bir devamı niteliğinde oldu. Aralarında benim sunmuş olduğum bildirinin de bulunduğu 10 sunum Sabiilikle ilgiliydi. Sabii literatürü, mitolojisi, diğer dinsel geleneklerle ilişkisi, ve Sabii inanç ve ritüelleri üzerine sunulan bu bildirilerin, daha önceki uluslararası toplantılardaki çalışmalarla birlikte Sabi araştırmalarına önemli bir katkı sağlayacağı kesindir.

Şinasi GÜNDÜZ

(Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi)

Yayın Dünyasında Din İçerikli Eserler: Türkiye I. Dini Yayınlar Kongresi,

31 Ekim – 02 Kasım 2003, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara

Publications with Religious Context: The First Congress of Religious Publications in Turkey, 31 October– 02 November 2003, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ankara

Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Yayınlar Dairesi Başkanlığının organize ettiği bu kongre, Türkiye’de bir ilki gerçekleştirip, din içerikli yayınların tarihsel gelişimi, muhtevası ve sorunları yanında bu alanda faaliyet gösteren yayınevi temsilcilerinin sorunlarını da tartışma masasına yatırdı. Kongrede bildiri sunan konuşmacılar ve müzakerecilerce ele alınan konulara ilişkin tespit ve değerlendirmeler Kongre Genel Kurulu tarafından hazırlanan 12 maddelik bir sonuç bildirgesiyle kamuoyuna sunuldu.

Kongrede genel anlamda İslami literatür ve İslamla ilgili yayıncılık yanı sıra Alevi-Bektaşî literatürü, gayrimüslimlerin dini yayıncılığı, bedensel ve zihinsel engellilere yönelik yayın sıkıntısı ve akademik dini dergicilik gibi oldukça önemli konular gündeme getirildi. Genel anlamda başarılı olan kongrenin, oldukça tartışmalı konularda yeterli müzakerelere zaman ayırılmaması ve çok kültürlü/dinli bir tarihe ve geleneğe sahip olan Türkiye’deki gayrimüslim

cemaatler arasında Fener Rum Patrikhanesi ve Süryani Kadim Kilisesi temsilcilerinin dışında Yahudiler ve Ermeniler gibi dinsel grupların temsilcilerinin katılmamış olması gibi bazı eksiklerinden de bahsedilebilir.

Kongre sonuç bildirgesinde kamuoyuna sunulan önemli hususlar arasında özellikle şunlar zikredilebilir:

Alevilik-Bektaşılık, pek çoğu yayınlanmamış, kütüphane raflarında yayınlanmayı bekleyen zengin bir dinî-kültürel mirasa sahiptir. Bugün bu eserlerin çok az bir kısmı yayınlanmış bulunmaktadır. Ancak bu tür yayınlarda, özgün metne ve ilmî yayın kriterlerine bağlılık konusunda yeterli titizliğin genelde gösterilmediği için toplum olarak önemli bir bilgi kirlenmesiyle karşı karşıyayız. Bu durum, toplum katmanları arasında iletişimsizlik sorununun sürüp gitmesine, gereksiz gerginliklerin yaşanmasına ve karşılıklı dinî hoşgörünün zayıflamasına sebep olmaktadır. Toplum katmanları arasında birbirini anlama sorununun giderilebilmesi, barış ve kaynaşmanın, millî birlik ve bütünlüğün sağlanması, doğru ve bilimsel bilgiyle bu konudaki bilgi boşluğunun doldurulması ve küreselleşen dünyamızda birlikte yaşama kültürünün gelişmesi açısından yurtiçi ve yurtdışı kütüphanelerde bulunan bu kıymetli eserlerin, sahasında uzman ilim adamlarınca ilmî neşirlerinin yapılarak dinî-kültürel hayatımıza kazandırılması tarihî bir zorunluluktur. Diyanet İşleri Başkanlığı, İslâm kültürüne dair Alevi ve Bektaşilerce yazılan ve halk klâsikleri haline gelmiş bu kıymetli eserlerden bir kitap seti oluşturarak halkın yararlanabileceği genel kütüphanelere ve ilgili yerlere dağıtmayı hedeflemektedir.

Toplumumuzun yaklaşık % 10'unu oluşturan görme, işitme, zihinsel vb. engelli vatandaşlarımızın, toplumumuzun doğal üyeleri olduğu gerçeğinden hareketle, dinî yayın faaliyetlerinde bu kesimin dikkate alınması, dinin herkesi kucaklayan evrensel ilkelerinden yararlanarak mevcut yanlış anlayış ve tutumların düzeltilmesi ve toplumun bilinçlendirilmesi; yine bu çerçevede eğitim kurumlarının, özellikle din eğitimi veren kurumların yapılarının engelli vatandaşlarımızı da kapsa-

yacak şekilde gözden geçirilmesi, mevcut eksikliklerin süratle giderilmesi öncelikli sorunlarımızdan biridir. Bu bağlamda özellikle dinî yayının faaliyetlerinde kullanılmak üzere kabartma yazı ile baskı yapabilecek bir matbaanın kurulması, dinin engellilere bakışını yansıtan ve engelli ailelerini bilgilendiren eserlerin hazırlanarak ilgili kitlelere ulaştırılması, işaret dili destekli ve alt yazılı görsel yayınların çoğaltılması, resmî ve özel yayıncıların bu talepleri karşılayabilecek çalışmalarına imkânlar ölçüsünce destek verilmesi gerekmektedir.

Ülkemiz, geçmişten bugüne çeşitli din mensuplarının hoşgörü ve barış ortamında bir arada yaşadığı bir ülkedir. Bu gerçekten hareketle, dinler arası diyalog arayışlarına katkı sağlamak ve çeşitli din mensuplarının birbirlerini tanımaları ve karşılıklı önyargıları gidermeleri için kurumsal düzeyde akademik çalışma ve yayınların artırılması, bu hususta mevcut eksikliğin giderilmesi, sivil inisiyatifin de bu çalışmalara desteğinin sağlanması yerinde olacaktır.

Şinasi GÜNDÜZ

(Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi)

